Valga Teataja

Valga valla infoleht | JUUNI 2022 • Nr6 [49] | www.valga.ee

Valla raamatukogud said IT-tuge - LK 5

Valga linn läbi ajaloo - JUUNI - LK 6

MilFest tuleb taas! - LK 9

Infoleht sisaldab venekeelset lisa

kõige uuemad uudised siin →

Valga linna aukodanik Esta Metsale anti üle raemedal ja tiitel

Värske aukodanik Esta Mets/ foto Mareli Nielson

Valga linna 438. sünnipäeva pidulikul kontserdil Valga Jaani kirikus andsid vallavolikogu esimees Lauri Drubinš ja vallavanem Monika Rogenbaum Valga linna aukodanikuks nimetatud Esta Metsale üle raemedali koos aukodaniku tiitliga. Ettepanekuid aukodaniku nimetuse andmiseks esitati sellel aastal kaks.

Austava tiitli pälvinud Esta Metsa saab õigusega nimetada pühendunud muuseumitöötajaks, kelle panus Valga linna ja kogu siinse piirkonna ajaloopärandi täiendamisse ja talletamisse on tähelepanuväärne. „Ajaloolase haridusega inimesena ehitas Esta üles omaaegse Valga Muuseumi ja seda saab õigustatult nimetada tema elutööks," märgib Valga sõjamuuseumi juht Meelis Kivi, kes Esta Metsa tunnustamiseks esitas. „Ka Valga sõjamuuseumi arengus ja kujunemisloos on Esta Metsa kogemused ja teadmised olnud väga olulised. Kahtlemata raske on leida Estast paremat giidi, kui on vaja külalistele Valga linna tutvustada," oli kirjas tunnustusettepanekus.

Esta Mets väljendas tiitlit ja raemedalit vastu võttes tänu märkamise ja kõrge tunnustuse eest: „Tänasel minule nii kaunil päeval tahaksin tänusõnadega meenutada neid inimesi, kes on aidanud kaasa minu kujunemisele nii, et olen täna just selline, nagu olen. Eeskätt minu vanemad, minu isa - tema väärtustas kogu elu haridust, haritust, tarkust, raamatuid ja oli mu kooliaastatel alati toeks." Tunnustatu tänas ka oma ema. „Ema oli uskumatu töövõimega ja suutis oma kätega valmis teha väga erinevaid asju. Tema oskas seepi keeta, katust lüüa, kangast kududa. Mina nii hakkaja ei ole paraku …"

Esta Mets läkitas tänusõnad ka oma esimesele ajalooõpetajale Karl Nõmmele, kelle kohta Esta ise on ühes usutluses öelnud: „Ajalootundi andis ta nii, et söömise võis ära unustada. Ilmtingimata on tema kaassüüdlane selles, et olen praegu sellise eriala valinud." Hea sõnaga meenutas Esta ka oma esimest tööandjat, Võru Kreutzwaldi memoriaalmuuseumi direktorit Aleksander Krulli.

Esta Mets oli aastatel 1994–2008 Valga Muuseumi direktor, alates 2009. aastast on ta SA Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsiooni-Valga sõjamuuseumi pedagoog ja varahoidja.

Valga linna aukodaniku nimetus on linna kõrgeim tunnustus ja see omistatakse isikule austusavaldusena Valga linnale osutatud eriliste teenete eest. Tiitlit antakse välja aastast 2005. Aukodaniku nimetusega kaasneb raemedal ning rahaline preemia ning tunnustatu andmed kantakse Valga linna auraamatusse.

Varasemalt on tiitli pälvinud 17 inimest: Aime Lõhmus, Peep Audova, Linda Markus, Vikki Pennonen, Juhan-Ivan Manninen, Laine-Helga Mänd, Uno Heinla, Ülo Mere, Meelis Kivi, Aasa Põder, Sirje Päss, Galina Babitš, Ragnar Kond Erika Kaša, Lenel Rand, Raimond Luts ja Aina Pääro.

Piduliku kontserdi kavas olid enamuses klassikalise muusika tuntud teosed ja eesti heliloojate laululooming. Esinesid Valga Muusikakooli õpilased, õpetajad ja vilistlased: õpetaja Valdis Drulle õpilased Miia Reinumägi, Loora Reinumägi ja Oliver Lehes, õpetaja Vaido Petseri kitarriansambel, muusikakooli õpetajad Jüri Goltsov, José Antonio Page Ramirez ja Enno Lepnurm; viiulikvartett koosseisus: vilistlane Juta Ross, õpetajad Vaike Pikk, Heinar Hernits ja Florent Coubard, ansambel Spiréa Reet Laanoja juhendamisel ning kammerkoori ansambel Maarika Reinholdi juhendamisel. Klaveril saatsid Lenel Rand ja Piret Tiirak, kava koostas Lenel Rand.

Pärandihoidja sõled leidsid omanikud

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts jagas Tsirguliina rahvamajas tunnustusi rahvakultuuri kandjatele ja edendajatele.

Elutöö auhinna pälvis silmapaistva tegevuse eest Liivimaa noorteorkestri asutaja ja eestvedaja, samuti Valga Muusikakooli õpetaja Ants Loos. Piirilinna muusikakoolis on Ants Loos töötanud 1969. aastast alates, sellest kümme direktorina.

Multiinstrumentalistina on ta aastate jooksul koolis õpetanud mitmesuguseid pille, nüüdseks on ta jäänud peamiselt klaveri juurde. Ants Loos on sage esineja ka erinevatel kultuurisündmustel.

Rahvatantsu valdkonna pideva arendamise sai tunnustuse osaliseks Valga rahvatantsurühmade Piiripealsed ja Sikutajad energiline ja innustav tantsujuht Maria Sikk.

Fotol: Eveli Sarv, Marge Tadolder, Laine Parts ja Ants Loos/Vilju Aloel

Kultuuritöö valdkonna auhind anti postuumselt meie seast kevadel lahkunud Õru piirkonna kultuurivedurile Kalmer Sarvele. Tunnustuse võttis vastu Kalmeri abikaasa.

Käsitöö valdkonnas oli laureaate seekord kaks: valdkonna pideva arendamise ja väga hea loomingulise ning tehnilise tasemega töö eest pälvisid tunnustuse Marge Tadolder ja Laine Parts.

Valga Vallavalitsus õnnitleb laureaate ning soovib edu edaspidistes ettevõtmistes!

Õnnitleme juunikuus sündinud auväärses eas sünnipäevalapsi!

100. sünnipäeva tähistab
Hilda Kuld

95. sünnipäeva tähistab
Nadežda Volkova

93. sünnipäeva tähistavad
Elisabeth Juht

91. sünnipäeva tähistab
Koidula Kuusik
Asta-Elvira Jõesaar
Elfrieda Koorits

90. sünnipäeva tähistavad
Helgi Must

85. sünnipäeva tähistavad
Eduard Reinard
Iivi Sööt
Margarēta Anna Reitkama
Lembit Leppik
Helve Reima
Zenta Stepanova
Laili Olli
Enn Hurt
Eha Samoilova

80. sünnipäeva tähistavad
Svetlana Petukhova
Olegs Rjabkovs
Vello Kaar
Eha Ristolainen
Ljudmila Moissejenko
Linda Elmend
Gennadi Nikitin
Aime Ilves
Ilga Gaida Ausekle
Juhan Korp
Lidija Bugajeva
Linda Hainsoo

Südamlikud õnnesoovid!

Juuli- ja augustikuu juubilarid, kes mingil põhjusel ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda hiljemalt 10. augustiks tel: 5193 5666 või e-kiri: janeli.nielson@valga.ee.
Juulikuus Valga Teataja ei ilmu.

(vasakult) minister Keit Pentus-Rosimannus, Valga valla ettevõtlus- ja arenguspetsialist Mare Raid, Marico Holding OÜ juht Marko Mägi ja peaminister Kaja Kallas/Rahandusministeerium

Regionaalarengu auhinna 2022 sai

MARICO HOLDING OÜ

Rahandusministeerium korraldas sel aastal üheksandat korda regionaalauhinna konkursi. Kandidaate sai esitada 8. maini 2022 ning juuni alguseks olid selgunud auhinna saajad. Valga vallast tunnistati riikliku Regionaalmaasika auhinna saajaks Marico Holding OÜ.

Tunnustuse andis 15. juunil 2022 Stenbocki majas toimunud pidulikul vastuvõtul ettevõtte juht Marko Mägile üle Eesti Vabariigi peaminister Kaja Kallas. Valga Vallavalitsuse nimel osales auhinnatseremoonial ettevõtlus- ja arenguspetsialist Mare Raid.

Marico Holding OÜ on üks Eesti edukamaid ehitus- ja lammutusjäätmete käitlustehaseid ning talle kuulub 2021. a alguses käivitunud üks Baltikumi võimekamaid käitlusliine. Ettevõttesse käivad tööle nii Valga kui ka kaksiklinna Valka elanikud. 2021. a suvel sai ettevõte tunnustatud ka rahvusvahelise keskkonnaalase EMAS sertifikaadiga, mis tõendab, et on juurutatud keskkonnateadlik juhtimissüsteem ning tegeletakse pidevalt ettevõtte tööprotsesside optimeerimisega ning oma tegevuse jalajälje vähendamisega.

Ettevõtte juht Marko Mägi on sihikindel: „Vaatamata raskustele ja tagasilöökidele, täidame oma püstitatud visiooni pürgida Eesti TOP 3 edukate jäätmekäitlejate hulka. See siht on täna juba käega katsutav.“ Mägi lisab, et keskkonnateadlikkus tagab parema ja puhtama keskkonna meie tulevastele põlvedele ning visiooni viiakse ellu koos motiveeritud meeskonnaga. Ettevõtet tunnustati ka konkursil „Valgamaa ettevõtlusauhind 2021“ , kus saadi eriauhind „Taastootmise toetaja".

2021. aastal oli Valga vallast Regionaalmaasika tiitli saajateks Valga vallaarhitekt Jiri Tintera, kaugtöökeskuste võrgustik Kupland ja koostöövõrgustik Kotus.

Mare Raid,
ettevõtlus- ja arenguspetsialist

Palju õnne, juubilar Hilda Kuld!

Valga valla elanik Hilda Kuld tähistas 7. juunil 100. juubelit. Väärika tähtpäeva puhul sai sünnipäevalaps palju südamlikke õnnesoove ning peetud sai korralik pidugi. Nooruslik ja tegus Hilda rääkis, et kuni pensionini tegi ta kontoritööd ning ametis on olnud ta isegi külanõukogu esimehena. Veel mõni aasta tagasi käis proua veel tantsurühmas, kuid praegu toimetab peamiselt kodus. Proua Hildal on imeilus aed, mida ta ise suurel määral korras hoiab. Tervise üle juubilar ei kurtnud, ka perearsti juurde ei olevat ammu asja olnud.

Valga Vallavalitsuse poolt viis õnnesoovid elurõõmsale päevakangelasele kohale vallavanem Monika Rogenbaum.

Valga vallavanem Monika Rogenbaum ja juubilar Hilda Kuld.

Töökalt ja lootusrikkalt suvele vastu

Märkamatult oleme jõudnud suvesse. Aeg on esitanud küll tohutuid väljakutseid, aga oluliste projektide elluviimise nimel vallavalitsuses töö käib ning oleme hoolimata mitmetest kriisidest lootusrikkad õnnestumise osas. Siiski tuleb tõdeda, et hangete käigus selguvad ikka ja jälle hinnad, mis mitmekordselt ületavad eelarvestatud maksumusi. Samuti on pidev probleem tarnetega ja materjalide kättesaadavusega, mistõttu uute objektide töösse võtmist enne, kui praegustega seotud küsimused saavad lahendatud, ei ole võimalik lubada.

Fookus on praegu järgmistel suurematel projektidel:

* Valga linnas asuvatesse Kasekese ja Buratino lasteaedadesse täiendavate rühmaruumide **väljaehitamine**, et mahutada sinna Pääsukese lasteaias lapsed. Tööde maksumus on umbes 170 000 eurot, tööd on aegkriitilised, kuna valmis peavad saama uue õppeaasta alguseks.

* **Valgas aadressil Uus tänav 14** asuv kunagine Valga kutsehariduskeskuse ühiselamu, mida detsembris üürimajaks ümber ehitama hakati, saab suvel valmis.

Väljast on 20. sajandist pärit punastest tellistest hoone ilme jäänud peaaegu samaks, seest aga läbinud suure muutuse. Kahekordses hoones on kokku 12 üürikorterit: neli kahe- ning kaheksa ühetoalist. Üürimaja mõeldud erivajadusega, vanemaealistele, puudust kannatavatele või sõltuvusprobleemidega võitlevatele inimestele.

Tööde kogumaksumus on koos käibemaksuga 658 495 eurot ning raha tuleb 50% ulatuses SA Kredex riiklike üürimajade programmist.

* **Valga spordihoone:** riigihanke tulemusena sõlmiti leping Valga Vallavalitsuse, Rennes OÜ ja RST Valga OÜ vahel. 29.11.2021 allkirjastas ehitusettevõtte esindaja E. Enno tn 15 spordihoone töövõtulepingu, vallavalitsus oli selle juba varem allkirjastanud. Lepingu kestus on viiteist kuud, mis on vallavalitsuse tavapraktikaga võrreldes pikem, kuna hanke ja lepingu puhul on tegemist ehitus- ja projekteerimishankega. Projekteerimise osa hõlmab Elektrilevile kuuluva alajaama ümbertõstmist, kuna see jääb ehitatava spordihoone alale. Taoline projekteerimine on keerukas ja nõuab kooskõlastusi ja erinevaid mitmepoolseid lepinguid ning selleks kulub märkimisväärselt aega. Seetõttu ongi hankeleping sõlmitud pikemaks perioodiks.

2021. aastal rekonstrueeriti olemasolevat staadionihoonet, vahetati välja osa avatäiteid ja hoone viidi vastavusse tuleohutusnõuetega. Nendel põhjustel otsustas vallavalitsus koostöös ehitajaga, et olemasolevat staadionihoonet siiski ei lammutata. Analüüsi käigus selgus, et suhteliselt heas seisukorras hoone on võimalik renoveerida sama raha eest, mis läheks maksma just osaliselt remonditud hoone lammutamine. Staadionihoone ühendatakse kaugküttega, rajatakse soojustagastusega ventilatsioon, korrastatakse-remonditakse tribüünid. Hoonele otsitakse seejärel haldaja, kelle kanda jäävad ka edasised ruumidega seotud kulud.

* **Jaanikese moto- ja vabaajakeskuses** on valmis saanud motoradade kastmissüsteem ja discgolfi rada, töös on näiteks järgmised tegevused: PVC-halli rajamine, raja- ja maastikutehnika soetus, turundustegevused jm. Rahastus tuleb maakonna arengustrateegia toetusmeetmest ning valla omaosalusest.

* **Valga ujula rekonstrueerimine:** kavandatud on basseiniosa (25 m bassein) ja tehnovõrkude rekonstrueerimine. Tööde maksumus projekteerija koostatud eelarve kohaselt on ligi pool miljonit eurot, rahastus tuleb maakonna arengustrateegia toetusmeetmest, riigieelarvelisest toetusest ja valla omaosalusest.

* **Karula hooldemaja ventilatsioonisüsteemi rajamine:** rahastus Riigi Tugiteenuste toetusmeetmest ja valla omaosalusest, tööd ettevalmistusfaasis.

* **Pedeli paisjärvede puhastamise** tööd on alanud, ladestusplats ette valmistatud, kommunikatsioonide valdajatega tööd kooskõlastatud. Kohale on saabunud vajalik tehnika setete välja kaevamiseks.

* **Kesk 19 restaureerimise projekt:** hoone projekteerimine on lõpusirgel, ootame Muinsuskaitseameti kooskõlastust. Paralleelselt on käimas hoonesse potentsiaalsete rentnike otsimine läbirääkimistega pakkumuste esitamise vormis. Ehitushankesse loodame jõuda septembriks.

* **Sooru kergliiklustee** ehitus on lõpusirgel. Kergliiklustee on asfalteeritud, tänavavalgustuse postide paigaldus toimub järgmisel nädalal, haljastustöid teostatakse, istepinkide alused on välja ehitatud, tellitud on paar istepinki ja prügikastid pinkide juurde. Jaanipäevaks peaks objekt valmis olema.

Töös on veel kümneid erinevaid projekte ja ettevõtmisi. Ettevalmistamisel on praegu vallavalitsuse taotlus Päästeameti projektivooru, kust soovime toetust taotleda kriisivalmiduse tõstmiseks, et välja ehitada generaatoriga ühendamise valmidused eelkõige sotsiaalhoolekandega tegelevates asutustes ning järgmise prioriteedina haridusasutustes, soetada võimekas generaator ning tõsta elanikkonna kriisiks valmistumise teadlikkust.

Töös on ka projektitoetuse taotluse koostamine Valga linnas asuva avatud noortekeskuse maja rekonstrueerimiseks. Hea meel on teatada, et koostöös Omnivaga on otsustatud pakiautomaadi paigaldamine Tsirguliina alevikku. Tulevikus soovime pakiautomaatide paigaldamisega jätkata Harglas, Lüllemäel ja Õrus.

Monika Rogenbaum, Valga vallavanem

Ajalehte Valga Teataja annab välja Valga Vallavalitsus
E-post: teataja@valga.ee
Reklaam: 5373 6992
Toimetus: 766 9902 või 5307 4109
Küljendus, kujundus, teostus:
South OÜ/ OÜ Paul Meedia
Trükk: AS Kroonpress

Puhume Klassmani majja uue elu

Valga linna vanima puitehitisena tuntud Klassmanni maja.

Valga keskväljakul on pikka aega oodanud "oma aega" üks väsinud vana maja, kollane maja ehk Klassmanni maja - mis on teadaolevalt vanim Valga linna puitehitis. Hea uudis on, et hoone taastamine on saanud rahastuse, valmis on restaureerimisprojekt ja tööd saavad alata juba suve lõpus. Vaade, mida tööde valmides Valga keskväljakul näha saame, hakkab olema kahtlemata suurepärane.

Valga keskväljak saab varsti nelja-aastaseks. Ajaloost teame, et keskväljak tekkis keskajal Riia, Tartu ja Pihkva teede ristumiskohale kasvanud asulasse - Riia, Raja ja Sepa tänavate hoonestuse vahele. Paraku kaotas kõnealune piirkond oma atraktiivsuse ligikaudu sajand tagasi, kui raudtee väljaehitamise ja linna poolitamisega oli linna majanduslik kese nihkunud Vabaduse tänavale ja praeguse turu piikonda. Nõukogude Liidu lagunemise ajal ja suurte kaubanduskeskuste väljaehitamise tagajärjel tühjenesid ümbritsevad hooned äridest sootuks. Palju hooneid jäi tühjaks.

Uue keskväljaku väljaehitamine on andnud võimaluse, et ümbritsevate hoonete seisukord saab paremaks. Et elanikud hakkavad piirkonna külastama, et elu tuleb tagasi. Kui on inimesi, on põhjus teenuseid pakkuda, omanikul tekib võimalus ja tahe oma majaga midagi ette võtta. Jah, kõik see võtab palju aega. Keskväljaku hooned on seisnud nii kaua tühjad, et nende kasutuselevõtt nõuab suuri investeeringud. Kuid me juba näeme esimesi "lumikellukesi" - Sepa tn 4 kortermajja tekkisid ilusad külaliskorterid, Riia 2 hoone on just saamas uue katuse ja pitsakiosk näitab, et keskväljakul saab edukalt teenuseid pakkuda. Valka keskväljaku ääres juba paar aastat tegutsev kohvik Walk annab lootust, et me võiksime oodata enamatki.

Norra toetuste programm „Kultuuriväärtuslike hoonete renoveerimine väikelinnades, kus on kehtestatud vanalinna muinsuskaitseala" andis meile võimalus keskväljaku hoonete elustamist mõnevõrra kiirendada. Nimelt eelmisel aastal suures konkurentsis osutus üheks toetusevääriliseks hooneks keskväljaku ja Jaani kiriku vahel, aadressil Kesk 19 asuv Klassmanni maja. Selle hoone lagunev, nõukogudeaegne kollane fassaad peidab linna vanimat säilinud puitehitist. Hoone täpne ehitusaasta ei ole küll teada, küll aga on teada, et maja omanik, pottsepp Johannes Kern, kes aastal 1787, mil ehitati ahjud uuele Jaani kirikule, oli selles hoones elanud juba üheksa aastat.

Hoone on tüüpiline 18. sajandi baltisaksa linnakodaniku elamu, kuid sarnaseid hooneid on Lõuna- Eesti linnades säilinud vähe. Kahe ja poole sajandi jooksul on hoonet pidevalt ümber ehitatud. See muudeti elamust ärimajaks 1850. aasta paiku hoone keskel asuv mantelkorsten lammutati ja hoonesse rajati kaks kauplusesaali. 20. sajandi alguses lisati hoonele kahekorruseline juurdeehitus Jaani kiriku peasissepääsu vastas ja katusest kaotati üks kelp. Sellele järgnesid veelgi ümberehitused nõukogude ajal ja Eesti taasiseseisvuse algusaastail.

Hoone restaureerimise projekt on nüüd koostatud ja eeldatavasti suve lõpul algab ehitustegevus. Hoone võiks korda saada järgmise aasta suveks. Tööde valmides näeme hoone esimesel korrusel kaht eraldi sissepääsuga äriruumi – lõunasaal ja põhjasaal ja teisel korrusel katuseaknaga koridori, millest pääseb kahele poole eraldi ruumidesse. Siseruumidele lisandub hoone taha väljakule projekteeritud väliterrass. Restaureerimise järgselt on hoones ka kaugküte, vesi, kanalisatsioon ja internetiühendus.

Kuid restaureerimisest üksi ei piisa, et hoonesse elu puhuda. Seetõttu otsib Valga Vallavalitsus hoonele rentnikke, kelle pakutavad teenused sobituvad ajaloolise linnasüdame miljöö ja olemusega, aidates tõsta keskväljaku kasutatavust. Nimelt soovib vallavalitsus, et kasutusse antavates ruumides toimuks avalikkusele suunatud äritegevus. Kuid sellele lisaks – loodame, et seal korraldatakse ka kohalikku kogukonda ja kultuurielu võimestavaid ühistegevusi, et aidata kaasa tugeva linnakogukonna tekkele.

Ehk meie ootused on suured. Otsime inimesi, kel on säravad ideed ja kes oleks valmis pakkuma Valgas midagi sellist, mida siin veel ei ole. Sealjuures me pakume võimalust tegutseda hoones, millesarnast linnas rohkem ei leidu. Konkursi kohta saab rohkem informatsiooni Valga valla kodulehelt või vallavalitsusse pöördudes. Konkurss on avatud juuni lõpuni. Kuid teil on julgeid ideid, võtke meiega kindlasti ühendust.

Jiri Tintera, Valga valla arhitekt

Harglas tunnustati **kaunite kodude** loojaid

Hargla Maakultuurimaja juures tänati ja tunnustati möödunudaastasel kodukaunistamise konkursil silma paistnud aiailu loojaid ja konkursi laureaate. Algselt septembrikuusse kavandatud tänupidu laureaatide autasustamiseks lükkus paraku piirangute tõttu edasi, tänukirjad koos juurdekuuluvaga anti üle nüüd.

Kodukaunistajate tänuväärne tegevus sai tunnustuse.

Konkursi „Eesti kaunis kodu 2021" kolm laureaati Valgamaalt pälvisid presidendilt vabariikliku tunnustuse. Need on Aasa Põdra talukoht Valga vallas, Rain-Mati Pesori ja Ibodat Skvortsova kodu Otepää vallas ja Anne Tontsi kodu Tõrva linnas.

Valgamaa Omavalitsuste Liidu ja Eesti Kodukaunistamise Ühenduse Valgamaa tänukirja „Kodukultuuri edendamise eest Eestimaal" ja majalipu koduvallalt said Eeva Nugis, perekond Sigursk ja Hargla Maakultuurimaja. Riigihalduse ministri tänukirja „Eestimaa kaunistamise eest" ja mastivimpli Rahandusministeeriumilt said Kaagjärve mõisapere, perekond Aramaa ja perekond Käis.

Igal aastal annab MTÜ Eesti Kodukaunistamise Ühendus välja ka fotoalbumi „Eesti kaunis kodu". Tänavusest albumist saab Põdra talu ja selle perenaise kohta muuhulgas lugeda järgmist:

„Üle järve avanevad kauged vaated, reljeefne maastik, metsasaludega raamitud põllu- ning heinamaad. Talu oluline sümbol on maanteelt peaukseni viiv perenaise tee, mida kevaditi palistavad õitesse uppuvad kirsi- ja ploomipuud. Kunagi tulid seda teed mööda külalised jalgratastel, kaasas ümmargused tordikarbid.

Perenaine Aasa Põder hindab vana ja annab võimaluse ka uuele. Siin on taluaia lillepeenraid ning vanu sireleid oskuslikult kõrvutatud tarbeaiaga ning keset seda rikkust ilutseb moodne inglise stiilis peenar, milles jätkub värvikat õiteilu varakevadest hilissügiseni."

Eestlased on oma kodukultuuri ikka väga oluliseks eluosaks pidanud. President Lennart Meri poolt 1997. aastal taas algatatud kodukaunistamisliikumine on kujunenud üldrahvalikuks ürituseks. Eesti Kodukaunistamise Ühenduse Valgamaa piirkonna juht Anne Vaigre märgib, et hindamiskomisjonil on alati rõõm ja au külastada Valgamaa kauneid paiku, hoolitsetud kodusid, kohtuda töökate ja ilusate Eesti inimestega, kuulata nende kodude lugusid. „Nendes lugudes on särtsu, romantikat, valu ja armastust, koostegemise rõõmu ning meile nii omast otsivat vaimu ja töötahet," rääkis Anne Vaigre ja lisas, et see, kuidas Aasa Põder ja perekond oma talu kui sümbolit on hoidnud, taastanud ja kujundanud, on vägev ja imetlusväärne. „Mul on hea meel, et nüüd on killuke sellest suurepärasest ettevõtmisest raamatusse raiutud ja kajastub albumis „Eesti kaunis kodu 2021"."

Valgamaal on konkursi peakorraldaja Valgamaa Omavalitsuste Liit. Möödunud aasta konkursi toetajad on Valga Vallavalitsus ning kauaaegne koostööpartner ajaleht Lõuna-Eesti Postimees. Komisjoni kuulusid Eesti Kodukaunistamise Ühenduse (EKKÜ) Valgamaa piirkonna juht Anne Vaigre, Valga valla esindaja Pille Zimmer, Tõrva valla esindaja Heli Otti, Otepää valla esindaja Uno Laul ning Eesti Kodukaunistamise Ühenduse (EKKÜ) auliige Aare Kittask.

Tänavu Valga Muuseumi poolt korraldatav pärimuspidu kannab nimetust „Pritsupralle" ja tähistab Valga Vabatahtlikul Tuletõrjeühingu 155. sünnipäeva ja Säde pargi 100. juubelit.

Pidu algab ajaloolise tuletõrjetehnika rongkäiguga Valka Koduloomuusemi juurest, külastades kõiki pritsumeestega seotud hooneid Valka ja Valga poole peal.

Läbi Valga keskväljaku jõutakse lõpuks Säde parki Valga Muuseumi taga, kus esineb Otepää Puhkpilliorkester, vaadata saab etendust „Tuli lahti", toimub Päästeameti ohutuspäev, osa saab võtta töötubadest, nautida rahvatantsijate ja tänavatantsu etendust, osalevad naiskodukaitsjad, Noored Kotkad, korstnapühkijad jt. Muuseumi galeriis on avatud näitus „Pritsunaised".

Sündmus lõppeb Heidy Tamme ja Olav Ehala kontserdiga, „Pritsuprallet" juhib Mart Juur.

Valga Vabatahtliku Tuletõrjeühingu loomisele Valgas 1867. aastal pani aluse Riia tuletõrjeinspektor Theophil Petris, kes kõigest 4 kuuga suutis välja õpetada meeskonna ja ning ka neile vormirõivastuse muretseda. Põhikirja kohaselt oli ette nähtud ronijatele ja pritsimeeskonnale valge lõuendülikond ja nahkmütsid, pealikul ja tema asetäitjal kiivrid jõhvtuttidega. 1875.a kuulus ühingusse 110 aktiivset liiget. Noor ühing töötas edukalt. Esimese nelja aasta jooksul kustutati heade tagajärgedega kokku 13 tulekahju.

Sissepääs tasuta.

„Pritsunaised" Eesti Tuletõrjemuuseum 5.07.- 1.08

Näitus „Pritsunaised" mõtestab naiste olulist rolli Eesti tuletõrjes ja päästes läbi aegade.

Eesti tuletõrje algusaegadel olid just naised need, kes kogusid tuletõrjetehnika ja toimimise tarvis kapitali. Aja möödudes hakkasid naised ka päästetöödel osalema – algselt pigem toetavates rollides, hiljem ka aktiivselt kustutus - ja päästetöödes kaasa lüües.

Näitusel on kaardistatud naiste ametikohtade muutused 20. sajandil, mis annab vaatajale üldisema konteksti erinevatest ajajärkudest ning ametitest. Eksponeeritud on ajaloolised fotod naiste tegevustest tuletõrjes, vormid ja tööriided erinevatest ajastustest ning videoteos komandodes toimuvast igapäevaelust.

Näituse eesmärgiks on pöörata tähelepanu naistele, kes läbi ajaloo on tegelenud alaga, mida on eelkõige seostatud meeste ning maskuliinsusega.

Näituse koostajad:
kuraatorid – Triin Kerge, Janet Laidla, Ivo Paulus;
meeskond – Kairi Priimets, Sander Muhu, Andres Muts;
kujundus – Malle Jürgenson ja Krista Lepland (Laika, Belka & Strelka).

„Mehed teevad käsitööd" 5.07.- 1.08

Näitus avaldab lugupidamist meeste erinevatele käelistele oskustele ja julgustab mehi käsitööd tegema. Kuraator Meelis Kihulane on rahvapärase puutöö meister ja õpetaja ja Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu traditsiooniliste puutöö tehnikate mentor.

Eesti Käsitöö Maja:
kuraator – Meelis Kihulane;
kujundaja – Kadi Pajupuu, Marilyn Piirsalu;
fotod – Sandra Urvak.

Õru puhkealal avati mälestuspink **Kalmer Sarvele**

Valga vallavanem Monika Rogenbaum avas Õru puhkealal mälestuspingi tänavu kevadel lahkunud Õru kogukonna hingele ja Valga vallavolikogu liikmele Kalmer Sarvele. Pingi asukoht on märgiline - kohaliku elu eestvedajat võis tihti kohata just Õru puhkealal erinevaid töid tegemas, teda jagus korraldajana lugematutele üritustele ning väga paljude projektide etteotsa. „Kalmerit iseloomustas ettevõtlikkus, positiivne ellusuhtumine, alati lahendustele suunatud mõtlemine ja tegutsemine ning jäägitu pühendumine kodukandile," meenutas Rogenbaum.

Linnapäevad pildis

Vallavanem tunnustas parimaid õpilasi ja nende juhendajaid/Mareli Nielson

Valga linna sünnipäevakontsert oli ühtlasi Valga Muusikakooli juubelikontsert, esineb José Antonio Page Ramírez/foto: Mareli Nielson

Valga Keskraamatukogu juures pakuti pannkooke ja toredaid tegevusi lastele/ foto: Lea Margus

Valga Muusikakooli sajanda juubeli puhul avati kooli juures pink/foto: Mareli Nielson

Lastekaitsepäev pani kõigil silmad särama

Valga Avatud Noortekeskuse meeskond korraldas lastekaitsepäeval meeleoluka pereürituse/ foto Valga ANK

Traditsiooniliselt on Valga Avatud Noortekeskus 1. juunil korraldanud Valga Keskväljakul lastekaitsepäeva pereürituse, nii ka sel aastal. Ilm oli imeilus ning põnevust ja erinevat meelelahutust jagus küllaga.

Selle vahva päeva jooksul oli noortel võimalik osa saada mitmetest erinevatest tegevustest. Läbi praktiliste toimetuste tutvuti ka erinevate organisatsioonide ja asutustega – aitäh meie koostööpartneritele: Valga Keskraamatukogu, Päästeamet, Valgamaa Noored Kotkad ja Kodutütred, Eesti Punase Risti Valgamaa selts, Naiskodukaitse Valga ringkond, LC Valga Säde, Valgamaa Noorsootöökeskus Tankla, Valga Korvpalliklubi.

Pakkusime põnevaid töötubasid ja näomaalinguid, sai hüpata batuudil, süüa suhkruvatti ning pannkooke ja otse loomulikult valmisid ka kultuslikud Meki burksid. Päeva säravamateks tähtedeks olid mustkunstnik Fred-Erik oma imeliste trikkidega ja ilmselgelt ka Lotte ja Bruno, kelle mängud panid silmad särama kõigil külastajatel.

Suur kniks ja kummardus Valga Avatud Noortekeskuse poolt vabatahtlikele, oma meeskonnale, esinejatele ning meie toetajatele ja koostööpartneritele. Järgmisena kohtume juba Valgamaa Noorte Suvekoolis ja Tankla õpilasmalevas ning naudime kogu suve täiel rinnal.

Valga ANK meeskond

Raamatukogude aastal räägime meie raamatukogudest: **Laatre** raamatukogu ja **Sooru** raamatukogu

Tänavune aasta on kuulutatud raamatukogude aastaks. Valga vallas on käesoleva aasta seisuga kümme raamatukogu – keskraamatukogu ja üheksa haruraamatukogu. Just raamatukogude aastal on kohane vaadata tagasi, aga ka ettepoole – kust me tuleme, kus oleme praegu ja kuhu oleme teel. Tutvustame meie tublisid raamatukogusid ükshaaval, seekord teeme tutvust Laatre ja Sooru raamatukogudega.

Allkijraks: Sooru mõis Valga Muuseum Identifier: VaM F 2254:1 Date: 1940

Laatre raamatukogu on vaatamata raskustele püsinud 108 aastat

(Kirja pannud Laatre raamatukogu juhataja Ene Kahro)

1914. aastal asutati Laatres seltsi Kaja raamatukogu. Laatre Hariduse Selts Kaja jätkas tegevust Eesti Vabariigis. Seltsil oli raamatukogu, mis asus valla magasiaidast ümber ehitatud majas ja kus oli ligikaudu 500 eksemplari raamatuid. 27. märtsil 1927. aastal peetud seltsi aastakoosolekul määrati 3000 marka raamatukogu täiendamiseks, 300 marka ajakohase kapi muretsemiseks ja 1000 marka kooli raamatukogu toetamiseks. Raamatukoguhoidjaks valiti preili J. Kurvits.

Pärast Teist maailmasõda alustas raamatukogu Harald Rebase juhatamisel tööd 20. detsembril 1946. aastal juba Laatre 7-klassilise kooli ruumides ning sealtpeale raamatukogu kolis ühtelugu ja juhatajad vahetusid sageli. Järgmisel kahel aastal paiknes raamatukogu rahvamaja ühes ruumis, juhataja oli Salme Põder. 1949. aastal sai raamatukogu asupaigaks koolimaja klassiruum, juhatajaks Armilda Lindpere. Alates 1950. aastast oli raamatukogul kolhoosi Stalini Tee kontorihoones üks tuba. Aastatel 1951-1953 oli juhataja Juta Kaaramaa ning 1953-1956 Evi Sõrmus.

Raamatukogu likvideeriti 15. aprillil 1956. aastal. Teavikud anti üle Tsirguliina raamatukogule. Tõlliste küla TSN TK otsusega 27. detsembrist 1967 muudeti aga alates 1. jaanuarist 1968 Iigaste külaraamatukogu Laatre külaraamatukoguks. 1968. aastal oli raamatukogu avatud teisipäeval, neljapäeval ja reedel ning laenutuspunkt Iigastes esmaspäeval ja kolmapäeval. Pärast Iigaste laenutuspunkti kadumist oli raamatukogu alates 1983. aastast avatud viiel nädalapäeval. Laenutuspunkte on ka varasemalt tegutsenud ning samuti tehti peredel kojukannet. Taasavamisaastast kuni 2002. aasta lõpuni töötas raamatukogu juhatajana Elvi Kängsepp. Alates 1. jaanuarist 2003 töötan raamatukogus mina.

Ajalooallikatest on näha, et raamatukogul pole olnud paikset asukohta ning ajad on olnud rasked. 1973. aastani paikneti kaupluse ja selle juhataja korteriga ühes hoones, mille valmimisaasta oli 1860. Aastatel 1973-1988 tegutseti 1959. aastal ehitatud elumajas. Ka edaspidi oldi kortermajades: aastatel 1988-1996 viiekorruselises keskküttega majas ning aastast 1996 kuni aastani 2013 kolmekorruselises elektriküttega majas. 2013. aasta 1. aprillist avati raamatukogu Vabaajakeskuse ruumidesse, mis on eelnevast mõne ruutmeetri võrra suurem ja külmade ilmadega üsnagi jahe. Osteti ka uued riiulid ja töölaud.

Raamatukogu sai 2004. aasta oktoobris Kultuuriministeeriumilt oma esimese arvuti lugejate tarbeks. Raamatukoguhoidja tööarvuti ja laenutusprogramm RIKS saadi 2009. aastal ning varsti alustatigi elektroonilise laenutusega.

Laatres oli algkool 2005. aasta õppeaasta lõpuni ning kurb on, et peale algkooli kadumist hakkas vähenema ka laste raamatukogu külastamine. Kuid toimetame ikka kogukonnaga koostöös. Näiteks oli käesoleval aastal Vabaajakeskusega koostöös pouring-akvarelli õpituba, kohtusime kirjanik Leelo Kassikäpaga. Raamatukogus tegi kaugtööd ja kohtus elanikega vallavanem.

Sooru raamatukogu

(Kirja pannud Sooru raamatukogu juhtaja Elin Tamm)

Sooru(Soorhof) mõisa esmamainimine pärineb aastast 1388, mis teeb temast ühe vanima mõisa Eestis. Miks see siin nii oluline on? Sest Sooru mõisast sai tõenäoliselt alguse esimene Sooru raamatukogu.

1919. aastal oli Sooru mõis rüütlimõis, mille omanik oli parun Moritz von Wrangel, aastail 1920 – 1922 võõrandati Sooru mõis Eesti riigile. 1921. aastal loodi Sooru Laulu ja Mängu Selts, seltsi volinikuks sai Herman Talvik ning selle juurde loodi ka raamatukogu. 1922. aastal seati mõisa härrastemajas sisse Sooru valla algkool, mida juhatas Peeter Kerk.

1925. aastal teatas vallavalitsus haridusministeeriumile, et vallal puudub raamatukogu ja palus toetust selle asutamiseks. Sellele esitas vastulause Sooru Laulu ja Mängu Seltsi esimees Herman Talvik, teatades, et neil on raamatukogu juba ammu olemas ning vallarahva kasutada. 1926. aastal asutati siiski Sooru vallale oma raamatukogu, mille juhatajaks sai Eduard Uibo, hiljem olid juhatajad kooliõpetajad, kuna raamatukogu asus Sooru algkooli juures.

1938. aasta detsembris toimusid koolimajas mitmed raamatunädala üritused: üleriigilise aktuse kuulamine raadio kaudu, kohalik aktus õpilastele, kirjanduslik õhtu, raamatunäitus ja selgitavad kõned. 1939. aasta raamatunädala tõmbenumber oli kirjanduslik kohus Friedrich Märtmanni üle, kes ei lugenud raamatuid ega tunnistanud üldse kirjasõna. Eriti hoogsaks kujunes kirjanduslik vaidlusõhtu teemal „Kas maksab raamat lugeda?", kus koolijuhataja Johannes Lillmaa esines referaadiga „Kuidas sünnib kirjanduslik looming". Raamatunädala puhul tehti Sooru kooli- ja avalikule raamatukogule annetusi nii rahas kui kirjanduse näol. Heldeimaks annetajaks osutus raamatukaupmees A. Suur, kellel oli talu Soorus ja kes kinkis 15 köidet raamatukogule.

Sooru mõisahoone, kus asus 6-klassiline algkool ja raamatukogu, hävis 1944. aasta augustis sõjatules. Hilisemalt paiknes raamatukogu Sooru rahvamajas. Teadaolevalt on juhatajatena töötanud: 1946 - 1947 M. Ilves, 1948 Maret Paluste, 1949-1950 Vilma Kiivit(Peterson), 1967-1968 Aili Toomet, 1968 – 1969 Silvia Leheste. 1970 -1986 aastani töötas raamatukogus juhatajana Milli Leht. Raamatukogu sai telefoni ning elu läks veidi kergemaks.

1975. aasta jaanuaris loodi Sooru raamatukogu juurde raamatusõprade ühing, mille esimeheks sai Hans Truumaa, kes oli suur raamatusõber. 1976. aasta veebruaris toimus remont, millega raamatukogu ilusamaks ja mugavamaks muutus.

1986. aastast asus juhatajana tööle Ülle Ahk. 1990. aastal kirjutas juhataja: „Suhted majandiga on leiged. Uutele suurematele ja soojematele ruumidele lootust pole, olemas olevatki ei saa remonditud – katus tilgub läbi aastaid, aknaklaase tuleb parandada omal jõul, ka küttepuid saen ja lõhun ise."

Samast aastast läksid piirkonna raamatukogud Tõlliste külanõukogu/ valla alluvusse. 1993. aastal kolis raamatukogu endisesse kolhoosi kontorihoonesse, mis varasemalt oli olnud mõisa abihoone. Ruumid olid avarad ja varasemast tunduvalt lugejasõbralikumad. Miinus oli, et ikka tuli ahjusid kütta.

1997. aasta septembrist töötab raamatukogus juhatajana Elin Tamm. Pärast inventuuri ja raamatute pakkimist toimus tagasikolimine Sooru rahvamaja ruumidesse, senine hoone läks eraomandisse. 2004. aastal sai raamatukogu arvuti ja internetiühendus. 2008. aastal võeti kasutusse tarkvaraprogramm RIKS ja 2009. aastal alustati elektroonilise laenutamisega. 2012 renoveeriti raamatukogu ruumid, osteti uued riiulid ja mööbel.

Raamatukogu juures tegutses Sooru Naisselts, kelle liikmetega korraldasime koos erinevaid toredaid üritusi nii lastele kui täiskasvanutele. Kahjuks on nüüdseks Sooru Naisselts oma tegevuse lõpetanud. Rahvamaja endise perenaise Kaidi Kaljustega sai tehtud lastele näiteringi, korraldasime külapidusid, kevaditi toimusid heakorrapäevad.

Raamatukogu on andnud oma panuse ka MTÜ Sooru Arenduse poolt korraldatud kohtumistele Kristiina Ehini ja Silver Sepaga, Piret Pääri , Contra ja Tom Valsbergiga.

Raamatukogus on kaugtöö tegemise võimalus, saab printida ja koopiaid teha, alati saab abi erinevate e-teenuste vajaduse korral. Eelmisel suvel osalesid lapsed aktiivselt suvelugemise programmis, ootan sellel suvel ka kõiki lapsi osalema.

Soovin kõikidele oma lugejatele ja külastajatele head raamatukogude aastat, leidke ikka aega lugemiseks ja raamatukogu külastamiseks!

Valga valla raamatukogud said GreenDice´i abiga paremad IT-võimalused

Ettevõte GreenDice tõi valla raamatukogudesse hädavajalikku IT-tehnikat ja sulaselget rõõmu.

Ühel ilusal juunikuu päeval tegi GreenDice`i tiim tiiru Valga vallas, külastades siinseid raamatukogusid. Selle tulemusena on nüüd kõigis kümnes raamatukogus uuendatud arvutipark ning loodud võimalused kaugtöö tegemiseks. Seadmetega panustas GreenDice´i tehnikaringluse partner Gunvor Services AS.

Täna on kaugtöö tegemine lihtsam kui kunagi varem

Töökultuur on viimastel aastatel palju muutunud ning inimestel on tekkinud vabadus teha tööd just seal, kus neile parasjagu kõige sobilikum on. Eestis on 871 raamatukogu ning enam kui 170-s neist on võimalus kasutada kaugtöö tegemiseks mõeldud seadmeid ja vahendeid.

Valga Keskraamatukogusse ja haruraamatukogudesse paigaldati vananenud IT-tehnika asemele 22 võimekat lauaarvutit, 27 monitori ja 6 sülearvutit.

Valga Keskraamatukogu direktor Triinu Rätsepa sõnul on oluline, et raamatukogudes kasutatav tehnika oleks kaasaegne ja kiire. „Digipädevused muutuvad igapäevaste asjaajamistega hakkamasaamisel järjest olulisemaks ning raamatukogu saab olla abiks neile, kes end digiühiskonnas pisut ebakindlana tunnevad. Samuti on oluline juba lapseeast peale toetada digipädevuste omandamist."

Tänasel päeval on kaugtöötamine uus normaalsus. „Tänu partnerite toele on kaasaegsed arvutid kättesaadavad kõigis meie raamatukogudes, nii kaugtööks kui ka teisteks tegevusteks. Valga Keskraamatukogu lasteosakond saab nüüd veelgi enam toetada laste ja noorte infootsinguid ning internetitoas on samuti tingimused tublisti paranenud," märgib Triinu Rätsepp ja lisab, et eraldi märkamist ja märkimist väärib roheline jätkusuutlik mõtteviis - kõike ei pea päriselt omama.

Valga vallavalitsuse liige Marek Mekk, kes valla raamatukogude soovid ettevõtteni GreenDice viis, märkis tõsiasja, et tegelik IT-tehnika vajadus asutustes oli palju suurem, kui esialgne kaardistamine näitas, ning loodetavasti said nüüd kõik kitsaskohad tänu headele partneritele lahenduse. „Vallavalitsuse jaoks on oluline, et meie raamatukogud teevad head tööd ja muutuvad järjest enam teenuskeskusteks. Kui soovime, et see trend kestaks ning vallaelanikele oleksid jätkuvalt kättesaadavad e-riigi teenused ja meie raamatukogudes oleks võimalik teha kaugtööd, tuleb ka infotehnoloogilise poolega järjel püsida.

Ettevõtted, mis aitavad luua teadlikku tarbimiskultuuri

IT-seadmed on pärit vastutustundlikust ettevõttest Gunvor Services, kes soovib läbi GreenDice´i tehnikaringluse luua võimalused nõrgemale sihtrühmale ning väärindada enda tooteid elukaare lõpuni. GreenDice jääb tehnikaparki haldama ning vajadusel vahetab aja möödudes seadmed välja.

GreenDice'i idee autor ja tegevjuht Argo Alaniit sõnas, et ettevõtte eesmärk on luua teadlikku arvutitehnika tarbimiskultuuri, mis panustaks erinevate ühiskonnagruppide arengusse. „Meie jaoks on oluline teadvustada, et arvutitehnikat ostes tuleks valida tooted, mis oleksid head ja kvaliteetsed ning mis suudaksid pakkuda väärtust erinevatele sihtgruppidele rohkem kui 10 aastat. See on oluline, sest nii saame viia korraliku arvutitehnika kõigi inimesteni maailmas," sõnas Alaniit. IT-seadmed, mis enam väärtust ei paku, suunatakse materjalide taaskasutusse. Sellega populariseeritakse rohe – ja ringmajandust tehnikatoodete näitel.

Gunvor Services juhatuse liige Lauri Luhasalu sõnas, et koostöö GreenDice´iga annab ettevõttele võimaluse olla ise parem ja teadlikum tehnikatarbija ning panustada ka meie ühiskonda. „Panustame pidevalt oma töötajatesse parima võimaliku IT-tehnikaga, et garanteerida produktiivsus ja turvalisus meie klientidele ning tööergonoomika oma tiimi liikmetele. See omakorda tähendab, et vajame pidevalt kaasaegset tehnikat. Minu ja ka Gunvori jaoks tervikuna on oluline, et vastutame selle eest, mis saab meie jaoks juba väärtuse pakkunud tehnikast edasi," sõnas Luhasalu.

Kontrollitud toodete elutsükkel annab võimaluse mõõta ja vähendada ettevõtete arvutitehnika CO2 jalajälge

GreenDice mõõdab ettevõtete CO2 jalajälge, mis näitab, kui palju on kulutatud loodusressurssi ettevõtte kasutuses oleva arvutipargi tootmiseks. See on oluline teema juba täna suuremates ettevõtetes ning võiks minna korda ka väiksematele.

VAATA SIIA

„Kogu Gunvor grupp liigub samm sammu haaval väiksema jalajälje suunas ja GreenDice'i ringluse abil saame anda oma panuse, vähendamaks ületootmist ning pidevalt uute ja ebakvaliteetsete toodete turule jõudmist. Loodusressursside hoidmine ja kasvuhoonegaaside tekke vähendamine on üks meie grupi mõõdetavatest eesmärkidest," sõnab Luhasalu.

Projektide kohta, millele GreenDice on koos enda partneritega õla alla pannud, saab lähemalt lugeda siit: https://greendice.ee/projektid/

GreenDice´i kogukond avab võimalused arvutimaailma sisenemiseks hästihoitud tippklassi arvutiga ilma siduva kohustuseta. Lisaks eluaegsele garantiile on alati olemas IT-tugi ning õppekeskkond enda arenguks. Liitumise ja lisainfo leiad siit: https://greendice.ee/liitu

Tütarlaste gümnaasium (ilma võimlata), Valga Muuseum, VaM F 39:42

Lugusid Valga minevikust juunikuus

1584. aasta 11. juunil andis Poola kuningas Stefan Bathory Valgale asutamiskirja ja Riia õiguse. Seda päeva peetakse Valga linna sünnipäevaks.

Valga linna õigusi on erinevad valitsejad kinnitatud ja tänasel päeval on Valga linn Valga valla keskuseks. Linnaõigusi antakse maailmas siiamaani ja sel aastal said Suurbritannia kuninganna Elisabeth II 70. valitsemisaasta auks linnaõigused ühendkuningriikide kaheksa asulat, nende hulgas Britannias kirjalikult esimesena mainitud ja esimeseks pealinnaks loetav Colchester.

100 aastat tagasi juunis.

Piirijagamisega jäid tegutsema kaks eraldi **Luke kogudust**, üks Eesti ja teine Läti Valgas. Nüüd, kui õpetaja J. Kerg Läti koguduse juurest lahkus, otsustati leivad ühte kokku panna. Juba jaanipäeval pidas abiõpetaja Valter Viks Luke kalmistul ühise kalmistujutluse. Koguduse kantselei asus Moskva 5 õuepealses majas (praegu tühi krunt muusikakooli kõrval aadressiga Kesk 20).

Valga õlletehas muretses endale saaduste väljaveoks **veoauto**. See on esimene teadaolev veoauto Valgas, mis äriotstarbel kasutuseks muretseti.

14. juunil toimus tütarlaste gümnaasiumi ruumides **Valga Kunsti Seltsi** asutamise koosolek. Põhikiri saadeti registreerimisele. Üheskoos leiti, et kunstiseltsi esmaseks ülesandeks oleks Valga linnas **muusikakooli asutamine**. Juba sama aasta 9. septembril alustas kool Valter Peerna juhtimisel tööd seitsme õpetaja ja 85 õpilasega. Õpitavad erialad olid klaver, viiul ja laul. Algselt oli muusikakooli pidamine suuresti kunstiseltsi õlul, alles hiljem saadi toetust Valga linnalt ja riigivalitsuselt.

Juuni lõpus otsustas linnavalitsus **müüa postkontori maja** Moskva 22 (hävis 1944) 1,3 mln marga eest postipeavalitsusele. Pärast seda seati telefon ja telegraaf alumisele korrusele, et nad inimestele kättesaadavamad oleksid. Tollal tegutses Valgas kaks postkontorit: üks kesklinnas ja teine vaksalis.

Juuni lõpus otsustas volikogu, et **linna kanalisatsioon tuleb täielikult uuendada.** Selleks kinnitati plaan ja määrati kindlaks, et kasutatakse ainult tsemendist torusid (siiani olid kasutusel puust torud). Samuti otsustas volikogu, et **autodelt tuleb hakata võtma maksu**. Sõiduautodelt võetakse 250 marka/hj, veoautodelt 100 marka/hj ja mootorratastelt 400 marka aastas.

365 aastat tagasi juuni keskel toimus Valga juures Vene-Rootsi sõja (1656–1661) lahing, milles Rootsi sõjavägi võitis Moskva tsaaririigi väge. Kartograaf krahv Ludwig August Mellini 1796. aastal ilmunud kaardil on lahingupaik näidatud umbes praeguse Räni pargi kohal.

130 aastat tagasi

Mainitakse [ajalehes „Postimees“] esmakordselt, et Valga on järjest enam eestlaste linn. Kõige pikemas, Moskva [Kesk] uulitsas, on 42 majast 18 eestlaste, 5 lätlaste, 2 venelaste ja teised sakslaste omad. Pihkva [Vabaduse] uulitsas on 30 majast (ilma hoovimajadeta) 19 eestlaste, 10 lätlaste, 1 sakslaste ja 1 venelaste oma. Niinimetatud "Vene külas" (Tähe tänava piirkond) on 20 eestlaste, 16 lätlaste, 6 venelaste ja 1 juudi maja. Tartu tee ääres on peale ühe maja terve rodu eestlaste maju ning Purakülaski on eestlasi rohkem. Ainult Luke kalmistu ümbruses ja Putra (Pudru) mäel on lätlasi rohkem. Ka sakslastele ja lätlastele kuuluvates majades elab palju eestlasi ja on Eesti kauplusi.

115 aastat tagasi

11. juunil 1907 (ukj) otsustas Valga linnavolikogu tütarlaste progümnaasium muuta täielikuks gümnaasiumiks ja eraldati selleks eelarvesse 13 265 rubla. Seda võib täieõiguslikult pidada Valga gümnaasiumi tegevuse algushetkeks. Senini Valgas gümnaasiumiõigustega kooli polnud.

110 aastat tagasi

Peab ajaleht „Postimees“ vajalikuks ära märkida, et Valgas on kaks mustlast Otlani maja (Lai 19) ehitusel tööl. See oli tollal ennenägematu pilt, et mustlased tööd teevad.

95 aastat tagasi

Tekkis Eesti-Läti piiril pahandus kanade pärast, kes üle piiri käivad võõra riigi territooriumil siblimas. Selle peale lubanud Läti-Valga politseiülem hr Bubul, et kanad kes pärast 27. maid üle piiri tulevad, lastakse maha. Selle peale tuli Läti-Valga maakonnaülem Osolinš Valga politseikomissari Grünbergi ja konsuli Stafenau juurde ja palus ametniku tooni pärast vabandust.

90 aastat tagasi

Sai Valgamaa endale lõpuks vapi. 1925 otsustati igale maakonnale oma luua oma vapp. Vappide esialgsed kavandid töötas välja ajaloolane Paul Johansen, kes leidis, et Valgamaa vapi kilbi ülemine pool peaks olema hõbedane ja alumine must, rahvalauludest ja muinasjuttudest tuttava kolmevärvilise vikerkaarega. Kaht rahvast ühendavat silda sümboliseeriva vikerkaare värvideks olid punane, kuldne ja sinine.

Valga maavolikogu polnud aga Johanseni vapiga rahul ning kinnitas pärast pikka vaidlemist 1931. aasta märtsis kohaliku inseneri Saare vapikavandi. Selle järgi oli kilp jagatud neljaks väljaks. Ülemisel parempoolsel väljal oli valgel taustal kuldne V-täht, ülemisel vasakpoolsel väljal sinisel taustal neli kuldset tähte, mis sümboliseerisid maakondi, millest Valgamaa moodustati. Alumisel parempoolsel väljal oli sinisel taustal heinakuhi ja alumisel vasakpoolsel väljal valgel taustal Vabadusristi kujutis. Vappi ümbritses tammeokstest pärg ja ülal asetsesid ristatud mõõgad.

Siseministeerium nõudis siiski Vabaduseristi kõrvaldamist ning vapi lõplik kuju võeti Valga maavolikogu poolt vastu 15. septembril 1931. Paraku juhtus äpardus. Maavalitsus saatis "Riigi Teatajasse" 27. novembril 1931 maakonna vapi pildi avaldamiseks koos kasutamise määrusega. Oodati pikalt, kuid vappi ega määrust ei ilmunud. Nüüd selgus, et kiri on postis kaduma läinud, ja tuli teha uued pildid ning saata uuesti. Määrus ilmus Riigi Teatajas 4. märtsil 1932. Seega võib lugeda, et Valgamaa vapi jõustumisest saab tänavu 90 aastat.

Koostanud valgalinn.ee toimetaja Kalev Härk

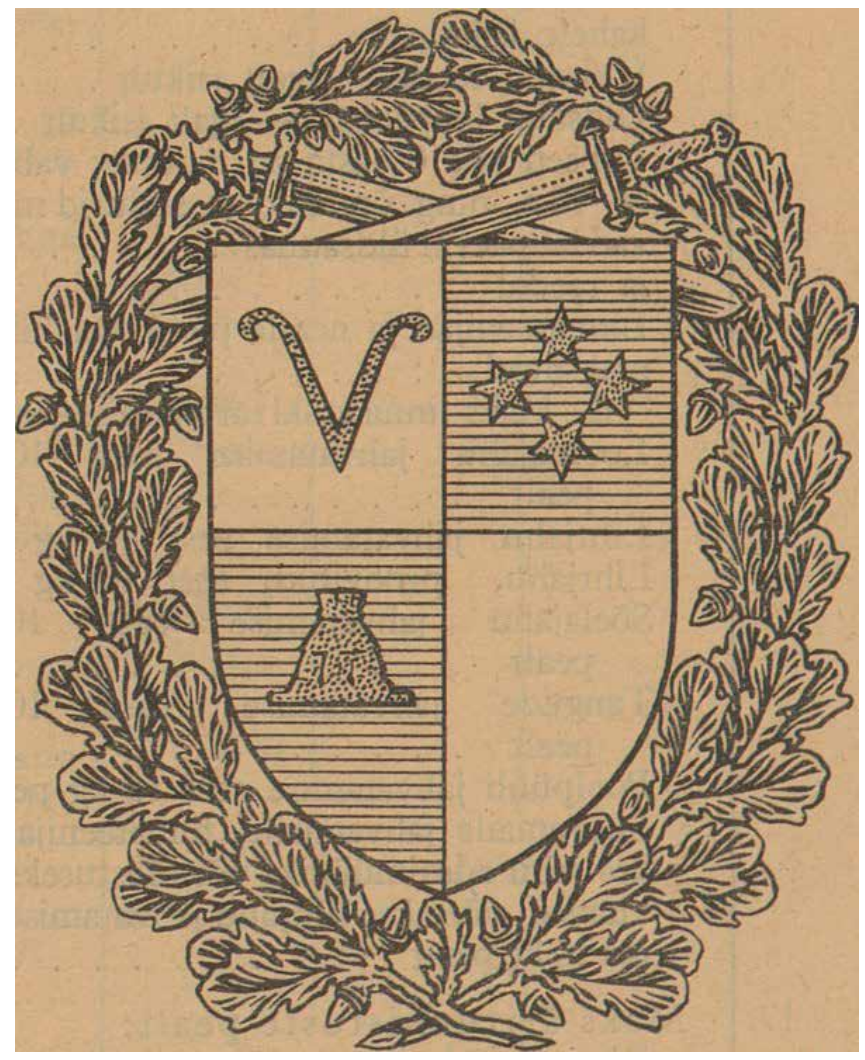

Valgamaa vapp 1932, Riigi Teataja (1918-1944), nr. 20, lk 308

Valgakad SPINi suveturniiril

18. juunil toimus Tallinnas A. Le Coq Arenal 14-s ja seni suurim SPINi suveturniir, milles osalesid esimest korda ka Valga noored – nii Valga põhikooli kui ka Valga Priimetsa kooli õpilased, kes on koos treeninud selle aasta jaanuarist. Sel korral noored finaalikohta ei saavutanud, kuid mängiti ühtselt ja teineteist toetavalt.

SPIN-programm on Eestis ainulaadse mudeliga spordil põhinev ja teaduslikult tõendatud mõjuga noortele suunatud arenguprogramm. Programmi trennid õpetavad spordi abiga elus paremini toime tulema. Treenerite Marje Voki ja Allan Halliku juhendamisel on noored jõudnud juba tegeleda meeskonna loomise, suhtlemis- ja kuulamisoskuse arendamisega. Oma tagasisides on Valga noored ise öelnud, et enim on arenenud nende usk iseendasse ning oskus vastutust võtta ja eesmärkide nimel pingutada. Kõike seda on nad arendanud treeningsaalis ning testinud võistlustel. Lisaks sellele veedavad noored treenerite eestvedamisel ühiselt aega ka vabamas vormis - käiakse väljasõitudel, erinevatel üritustel ja kutsutakse külalisi.

Sel hooajal läheb meeskond suvepuhkusele, kuid taaskord tullakse kokku poolteist nädalat enne uue kooliaasta algust. Liituda soovijatel soovitame kõigepealt tulla trenni vaatama ja proovima ning seejärel on soovi korral võimalik juba täita vastav grupiga liitumise avaldus. Valga grupi tegutsemist toetab Euroopa Sotsiaalfond ning trennid on noortele tasuta.

Maila-Liisa Kais,
Lõuna-Eesti koordinaator

Fotod: Ene Tigas

Valgas avati uus vastuvõtt kaugõppesse, õppima oodatakse kõiki soovijaid

Valgamaa Kutseõppekeskuses algas vastuvõtt kõigile neile, kes soovivad omandada põhiharidust või keskharidust kas töö, pere või muude kohustuste kõrvalt. Sügisest uuel suunal algav õppetöö on korraldatud paindlikult ning arvestab iga õppuri võimaluste ja vajadustega.

„Avame sügisest uue õppesuuna kõigile, kes soovivad parandada oma positsiooni tööturul või jätkata pooleli jäänud õpinguid, ning miks mitte, astuda hiljem kutseõppesse või ülikooli," rääkis Valgamaa Kutseõppekeskuse direktor Margus Ojaots. „Oleme arvestanud, et nii noortel kui täiskasvanud õppijatel on tihti ka muid kohustusi, seetõttu korraldame õppetöö paindlikult. Õppida saab nii 2-3 korda nädalas kohapeal kui e-õppes, samuti on võimalik õppida valikuliselt üksikuid aineid või eksternina. Lisaks on õpingute läbimisel võimalik arvesse võtta varasemat töö- ja õpikogemust."

„Õppida pole kunagi hilja, kuid sageli juhtub, et muu elu nii-öelda segab vahele ja koolitee katkeb. Selleks, et muuta õpinguid mugavamaks, pakume erinevaid lisavõimalusi ja tugiteenuseid, nagu ühiselamu või kokkuleppel ka lastehoidu. Nõustame õpilasi nii sisseastumisel kui ka hiljem, kuidas õppetööd muude kohustustega kõige paremini siduda, nii et kumbki pool ei kannataks. Koolis on olemas sportimisvõimalused ning õppijatele on tagatud riiklik ravikindlustus. Töötaval õppuril on võimalik võtta aastas 30 päeva õppepuhkust ja täiendavalt 15 päeva puhkust kooli lõpetamiseks," kõneles Margus Ojaots.

„Töötame juba mõnda aega selle nimel, et panna koolis kokku tõhus üldharidusmeeskond, et pakkuda parimat lahendust iga õppuri isikliku õpitee kujundamisel," lisas Valgamaa Kutseõppekeskuse õppedirektor Valdek Rohtma. „Oleme selleks koostanud spetsiaalse õppekava, mille kooli nõukogu hiljuti kinnitas, ning teinud vajalikud muudatused regulatsioonides. Oleme ette valmistanud koostöö Edumuse startupi ja Digiõpsiga ning lisaks õpilaste vastuvõtule värbame peagi ka uusi kolleege, et sügisest õppetööga värske hooga algust teha. Tahame pakkuda kaasaegset haridust ning hoida sära silmades nii õppijatel kui pedagoogidel."

Valgamaa Kutseõppekeskuse uue üldharidussuuna vastuvõtt on avatud kuni 14. augustini 2022. Vestlused sisseastujatega toimuvad 17.-19. augustil. Õppetööga on võimalik liituda ka hiljem, kool hoiab vastuvõtu aastaringselt avatuna. Täpsema info ning juhised dokumentide esitamiseks leiab kooli kodulehelt: https://www.vkok.ee/

Mõttetalgud viisid Priimetsa kooli õpilase presidendi vastuvõtule

Valga Priimetsa Kooli 9B klassi õpilane Karina Iljin oli kutsutud Vabariigi Presidendi kutse- kirja- ja mõttetalgute „Millist Eestit me siis tahame?" tänuüritusele, mis toimus 01. juunil Kadrioru roosiaias.

President Alar Karis korraldas jaanuaris ja veebruaris kooliõpilaste seas vanuses 7-19 aastat kirja- ja mõttetalgud teemal «Millist Eestit me siis tahame?».

Säravamate kirjutiste autorid olid kutsutud Kadriorgu tänuüritusele.

Karina Iljin kirjutab: Mul on hea meel, et sain osa võtta Vabariigi Presidendi poolt aasta alguses korraldatud mõttetalgutest „Millist Eestit me siis tahame?". Kirjutasin sellest, mida tunnen meie riigis toimuvat jälgides, panin kirja oma mõtteid, soove, ja unistusi. Pean tunnistama, et olin väga üllatunud, kui paar nädalat tagasi leidsin postkastist kutse tänuüritusele, mis leidis aset Kadriorus, presidendi kantselei roosiaias. Toimumispäevaks valiti sümboolselt lastekaitsepäev.

Siinkohal tänan Valga Vallavalitsust, kes korraldas transpordi, nii et sain mugavalt Tallinna ja tagasi sõita.

Karina Iljin fotol tumedas/ foto:Presidendi kantselei

Valmis **uus kortermaja** psüühilise erivajadusega inimestele

Foto: Hoolekandeteenused

13. juunil kohtusid AS Hoolekandeteenused töötajad uue kortermaja avatud uste päeval kogukonna ja partneritega, et tutvustada uut psüühilise erivajadusega inimeste kortermaja ja leida kogukonnast partnereid, et pakkuda elanikele tegusamat elukorraldust.

Erivajadusega inimeste uues elamus on neli korterit. Juulis kolib igasse korterisse kuus elanikku, kellele on ööpäevaringselt toeks tegevusjuhendaja. Selliseid kodusid rajatakse hajusalt üle Eesti, et iga inimene saaks elada oma lähedaste juures. Hoolekandeteenused Kesk-Lõuna piirkonnajuht Imbi Rego näeb majade valmimist osana suurest muutusest: „Olen õnnelik, et vaimse tervise probleeme ei pea enam varjama ja haiguse tõttu kogukonnast kaduma. Kui inimene ei saa päris iseseisvalt enam iseenda kodus hakkama, on meil võimalus luua talle kodune elukeskkond, mis ei tähenda ainult uut maja, vaid ka uut sisu päevadele. Meil on teadmised, kuidas inimest toetada, et ta tervis taastuks ja ta saaks elada võimalikult tavaliselt nagu enamik meist".

Head kogemused kogukondadega

Imbi Regol on tuua näide Põltsamaalt, kus elanikud kolisid sarnasesse kortermajja 2020. aasta sügisel: „Esialgu käisime palju jalutamas, et õppida linna tundma. Kogukond on meid väga hästi omaks võtnud. Hea koostöö on raamatukoguga ja noortekeskusega, käime töökeskuses, tantsuringis, kasutame välijõusaali jne."

Ka Valgas alustatakse Rego sõnul elanikele uue elukeskkonna tutvustamisega. „Liigume tegusama elu suunas samm-sammult. Soovime leida häid koostööpartnereid nii töökohtade leidmisel, kutseõppes kui sotsiaalvaldkonnas ja loodame, et linnarahvas võtab meid sõbralikult vastu." Rego märgib, et see on suure unistuse täitumine, et inimesed, kes vajavad rohkem hoolt ja abi, saavad elada samamoodi nagu meie kõik oma kodudes toimetame. „Ma siiralt loodan, et kui Valgamaa inimene tulevikus abi vajab, ei pea ta oma kodukandist enam kaugele minema. Nii säilivad ka perekonna ja lähedastega suhted, mis annavad meie elule mõtte ja soojuse", lisas Rego.

Erivajadusega inimesed koju tagasi

Kinnisvaradirektor Karl Mänd on rahul, et hoolimata erinevatest kriisidest, valmis maja õigeaegselt.

„Tänaseks on meil üle Eesti valminud sarnaseid kortermaju juba kuraditosin. Kavandasime modernse liginullenergia maja nii lamekatuse kui viilkatusega, et hoone sobituks erinevatesse keskkondadesse. Valga linna miljöö on aga ainulaadne ning tänu sellele lõime spetsiaalselt Jaama tänava piirkonna eripära silmas pidades kortermajast veel ka kolmanda variandi. Vintskappidega katus ning krohvi ja voodrilauaga kombineeritud fassaad aitavad luua harmooniat moodsa arhitektuuri ja ajaloolise miljöö vahel."

Alates 2010. aastast on AS Hoolekandeteenused töötanud selle nimel, et sulgeda suured psüühiliste erivajadustega inimeste erihooldekodud ja nende asemele rajada inimväärsete elamistingimustega väikesed ning hubased kodud. Tänaseks on üle Eesti sulgetud juba üksteist suurt ühiselamu tüüpi asutust, viimasena ootavad kolimist Võisiku Kodu elanikud.

Uue maja ülalpidamiskulud katavad selle elanikud ja neile osutatava erihoolekandeteenuse eest tasub riik. Maja ehitati Euroopa Regionaalarengu Fondi ja riigi toetusel.

Katrin Pärgmäe,
AS Hoolekandeteenused Avalike suhete juht

Veemajandusest Valga vallas

Kunagi pole tore saada uudist järjekordsest hinnatõusust või mõnest uuest täiendavast kohustusest elukorralduses. Eks võis mõnelegi tulla niigi pöörasel hindade kerkimise ajal ebameeldiva üllatusena ka Valga Vesi AS poolt välja kuulutatud veeteenuste hinna tõus alates 01. juulist 2022.

Samas meenutan, et valgalasele täna kehtiv vee- ja kanalisatsiooniteenuste hind on rohkem kui seitse aastat vana ja valla mõne liitunud piirkonna hind veelgi vanem. Selle perioodi sisse on jäänud hulgaliselt erinevaid sündmusi, mis vähemal või suuremal määral on kergitanud meie kulutusi vee tootmisel, puhastamisel, jaotamisel ning taas kokku kogumisel ning jälle puhastamisel. Kasvanud keskkonnanõuded ei võimalda enam kuidagi vabalt solki mäekülge mööda loodusesse nõrutada. Elektrienergia hinnatõusu mahtu pole vist kellelegi vaja selgitada, kuid see on meiegi tootmises üks olulisemaid sisendeid.

2014. aasta lõpul veeteenuse hindasid kalkuleerides oli Valga Vesi AS teeninduspiirkonnaks vaid Valga linn ning lähiümbruse vallad Taheva ja Hummuli. Jutud valdade liitumisest olid veel üsnagi umbmäärased ja „kes kellega käima hakkab" ka ebaselge. Mõne aasta möödudes, täpsemalt 2018. aastal saime Valga valla tekkimisega uue teeniduspiirkonna, mille moodustanud väikevallad olid vee- ja kanalisatsiooniteenuste varasemas arengus äärmiselt erinevad.

Koostöö ja kaasamine tollase Valga valda moodustanud juhtrühma poolt andis meile võimaluse olla teadlik tulevase valla kujunemisest ning saabuvatest muredest meie valdkonnas. Nii asusime koostama ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava juba enne valdade lõplikku liitumist. See andis meile ka võimaluse taotlusvooru avanemisel koheselt esitada projekt KIK-ile (Keskkonnainvesteeringute Keskus) Tsirguliina aleviku ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rajamiseks. Tsirguliina alevik oli toona suurima elanike arvu, kuid ühiskanalisatsiooni lahenduseta asula liitunud valla territooriumil. Projekti maksumuseks kujunes üle 1,7 miljoni euro, millest Valga Vesi AS omaosalus ligi 400 000 eurot. Täna on praktiliselt kõigil Tsirguliina reoveekogumisalal asuvatel kinnistutel liitumisvõimalus tagatud ja suur osa kinnistuomanikke kasutas veeteenustega liitumisel KIK-i poolt algatatud eraisikute liitumisprogrammi vahendeid.

Vähemal või suuremal määral vajasid järele aitamist kõikide liitunud valdade veevärgid, kuid enim teenuse taseme ühtlustamiseks ja ajakohastamiseks on tulnud investeerida endise Karula valla külade ühisveevärkidesse. 2019. aastal esitas Valga Vesi taotluse juba järgmiste praktiliselt olematu kanalisatsioonimajandusega asulate Lüllemäe ja Kaagjärve reoveesüsteemide rekonstrueerimiseks. Projektidest sai esmalt heakskiidu Lüllemäe küla projekt ja aasta hilisemas taotlusvoorus ka Kaagjärve küla reoveesüsteemide rekonstrueerimise projekt. Lüllemäe reoveetorustike ja uue reoveepuhasti rajamine on täna juba lõpusirgel ning ligi 600 000 eurot on puhtama looduse nimel „maa sisse maetud". Valga Vesi omaosalus selles projektis on ca 40%. Kaagjärvel silmaga nähtavad tööd täna veel ei käi, kuid oleme saanud KIK-ilt projektile heakskiidu, valinud riigihankega välja koostööpartneri ning käivad ettevalmistavad tööd projekti elluviimiseks. Kurvem pool projektide elluviimisel on kahjuks iga järgneva projektiga kerkiv ehitushind ja suurenev omaosalus. Nii läheneb Kaagjärve küla, Lüllemäega suhteliselt sarnase projekti elluviimise hind juba 0,7 miljonile eurole ning omaosaluse määr selles projektis on rohkem kui 60%. Vahepealsetel aastatel rekonstrueeris Valga Vesi välisabita ka Karula küla veevärgi. Lammutasime nõukogudeaegse tööstushoone, mille nurgas asus kaev ja amortiseerunud veepuhastussüsteem. Asemele sai väike, kompaktne moodulmajake koos uute veepuhastusseadmetega ning ühtlasi rekonstrueerisime kogu asula amortiseerunud veetorustiku. Klientide hulk ei ole Karulas küll suur, kuid peale korrastustöid ei ole me elanikelt enam vee kvaliteedi osas etteheiteid saanud. Loodame, et sealsed tarbijad on rahul.

2021. aasta lõpul otsustas Valga Vallavolikogu, et edaspidiselt saab Valga Vesi vastutusalaks olema ka sademevee süsteemide korrashoid valla territooriumil. Edasised kulutused sellele valdkonnale ei ole meile täna veel lõpuni selged, kuid oskused tööde korraldamiseks ja teostamiseks on olemas.

Valga Vesi on hinnamuutuste vahelisel ajal teinud hulgaliselt investeeringuid valdkonna arengusse, ühtlustanud teenuse kvaliteeti kogu valla territooriumil ja liikunud keskkonnasõbralikemate lahenduste poole. Valga veetöötlusjaam ning reoveepuhasti on meie linna elanikke teeninud üle 20 aasta ning praegu oleme planeerimas kapitaalsemaid investeeringuid juba vallakeskuse veetehnoloogiate remondiks ja kaasajastamiseks. Vee- ja kanalisatsiooniteenuste osutamine on täpselt samasugune eluks vajalik protsess nagu tuhanded teised, ta ei saa kunagi lõpuni valmis ja investeeringud valdkonda jätkuvad pidevalt. Seega ei jää kahjuks muutumatuks ka meie teenuse hind, vaid liigub ikka koos kõigi teiste majanduslike ja ühiskondlike muutustega. Meie püüd on hoida võimalikult teenuse parima hinna ja kvaliteedi suhet ning omakorda valvab meie tegevust hinnakujundusel ka Konkurentsiamet, et hinna sisse ühtki liialdust ei lipsaks.

Meeldivat koostööd soovides

Jüri Teder, Valga Vesi AS juhatuse liige

XIV RAHVUSVAHELINE VALGA MILITAARAJALOO FESTIVAL 19. - 20. august 2022

19. august 2022

Valga linnas (Kesk 1, Valga)
10.50 – 11.00 kogunemine
11.00 – 11.20 XIV Rahvusvahelise Valga militaarajaloo festivali avamine Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.
11.20 – 14.15 Eesti Endiste Metsavendade Liidu 30. tegevusaastale pühendatud metsavendluse ajalookonverents Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.
14.15 – 14.55 Sõit ühises kolonnis Valga – Mõniste (Mõniste-Kuutsi tee 2,2 km) (40 min).
Eesti Kodu mälestuskompleks (Mõniste, Rõuge vald, Võrumaa).
15.00 – 18.00 RUKKILILLE PÄEV

- kogunemine ning päeva- ja teemakohane lõunasöök
- Rukkilille päeva avamine
- hukkunud metsavendade ja nende toetajate mälestamine
- registreeritud sõnavõtud
- kontsertosas ansambel Untsakad
- avatud kohvikud
- müügil talutoodang kohalikelt talunikelt

Päeva korraldajad:
Murtud Rukkilille Ühing,
Eesti Endiste Metsavendade Liit,
Mehkamaa Kultuuriselts,
MTÜ Vaidava.

20. august 2022

Valga linna park ja puiesteed (J. Kuperjanovi tn)
11.00 – 17.00 Päästeameti, Päästeameti pommigrupi, Eesti NATO Ühingu, Kaitseressursside Ameti, Eesti Punase Risti, Eesti Kaitseväe ja Kaitseliidu, Politsei- ja Piirivalveameti, Rahvusarhiivi, Naiskodukaitse, Noorte Kotkaste, Kodutütarde, Valgamaa Arenguagentuuri, Eesti Naabrivalve MTÜ jm esitlused.
11.00 – 17.00 sõjameeste laagri eluoluga tutvumine.
11.00 – 11.20 XIV Rahvusvaheise Valga Militaarajaloo festivali pidulik rivistus.
11.20 – 12.20 jalutuskäik marsruudil Valga Vabadussõja ausammas – Valga Jaani kirik – Valga Vabadussõja ausammas.
12.00 – 15.00 hobustega sõitu korraldab Elukutsar OÜ. Tasu sõidu eest 5€.
12.40 – 13.10 Kaitseliidu Tartu maleva Põhja-Tartumaa malevkonna näidislahing.
13.10 – 13.40 esineb ansambel Untsakad.
13.40 – 14.20 etendus metsavendlusest.
14.20 – 14.40 esineb ansambel Untsakad.
14.45 – 15.30 NKVD – metsavendade lahing.
15.30 – 15.50 esineb ansambel Untsakad.
15.55 – 16.05 ülevaate „1812. aasta Vene-Prantsuse sõda“ teeb muuseumi teadur Esta Mets.
16.05 – 16.55 näidislahing „1812. aasta Vene-Prantsuse sõda“.
16.55 – 17.05 „Paus muusikaga“.
17.05 – 17.35 XIV Valga Militaarajaloo festivali pidulik lõpetamine.

Sõjamuuseumi territooriumil (Pikk 16a, Valga)
08.00 - 15.00 Festivali raames toimuv vanavara ja käsitöölaat, mille korraldab Valga Sõjamuuseum.
Pilet: 2€. Laada ajal muuseumikülastus TASUTA!

Ajalookonverentsi kava

19.08.2022 kell 11.20 – 14.15 Eesti Endiste Metsavendade Liidu 30. tegevusaastale pühendatud metsavendluse ajalookonverents Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.

Teemad:

- **1944. a. sügise suured punkrikompleksid.** Mauri Kiudsoo, ajaloolane
- **1941. aasta Suvesõja kaja Teise maailmasõja järgse vastupanuliikumise kontekstis.** Peeter Kaasik, teadur
- **Tšekistide signaalaparatuur “Trevoga BIS” ja selle kasutamine võitluses metsavendlusega**. Pearu Kuusk, ajaloolane
- **Metsavendade organiseerumine Relvastatud Võitluse Liidu näitel.** Martin Andreller, ajaloolane
- **Ludvig Kivilo – ohvitser, kaitseliitlane, metsavend**. Arnold Unt, arheoloog
- **Eesti Piirivalve kujunemislugu ja piirivalvurite osalemine Suvesõjas 1941.**mjr(e) Meelis Kivi, Valga sõjamuuseumi juht
- **Pilte ja dokumente metsavendlusest.** Tiit Noormets, teadur
- **Metsavendade matmispaikadest, ümbermatmistest ja tähistamistest Pärnumaal 1992-2012.** Tiina Tojak, Eesti Sõjahaudade Hoolde Liidu tegevdirektor
- **Eesti Endiste Metsavendade Liit 30.** Heiki Magnus, Eesti Endiste Metsavendade Liidu juhatuse esimees

Moderaator Erkki Koort.

1. juunist tõusid toimetulekutoetuste piirmäärad

Käesoleva aasta 1. juunist on toimetulekupiir üksi elavale inimesele või perekonna esimesele liikmele 200 eurot kuus ning 160 eurot pere teisele ja igale järgmisele liikmele. Perekonna iga alaealise liikme toimetulekupiir on 240 eurot kuus. Toimetulekutoetuse saajal, kelle kõik perekonnaliikmed on alaealised, on õigus saada koos toimetulekutoetusega täiendavat sotsiaaltoetust 15 eurot.

Seoses sellega on Valga vallas toimetulekutoetuse arvestamisel eluasemekulude piirmäärad alates 1. juulist järgnevad:

- üür: kuni 4 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- eluasemelaenu tagasimakse (mis sisaldab ka laenu intressi ja kohustusliku eluasemekindlustuse makset): kuni 4 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- korterelamu haldamise kulu, sh remondikulu: kuni 2 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- korterelamu renoveerimislaenu tagasimakse: kuni 2 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste maksumus ja/või kuivkäimlate ja septikute tühjendamine: kuni 16 eurot iga pereliikme kohta kuus;
- soojaveevarustuseks tarbitud soojus-, elektrienergia või kütuse maksumus: kuni 16 eurot iga pereliikme kohta kuus;
- kütteks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus kaugkütte korral: kuni 3,20 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- kütteks tarbitud soojusenergia või kütuse maksumus mittekaugkütte korral, sh küttematerjali ülestöötamise kulu: kuni 4 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- elektrienergia tarbimisega seotud kulu: kuni 35 eurot perekonna esimese liikme kohta ja kuni 15 eurot iga järgneva pereliikme kohta kuus;
- majapidamisgaasi maksumus: kuni 10 eurot perekonna kohta kuus;
- maamaksukulu (mille arvestamise aluseks on kolmekordne elamualune pind): kuni 0,20 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- hoonekindlustuse kulu: kuni 0,30 eurot normpinna ruutmeetri kohta kuus;
- olmejäätmete veo tasu: kuni 6 eurot iga pereliikme kohta kuus.

Toimetulekutoetuse arvestamisel võetakse arvesse jooksval kuul tasumisele kuuluvad tegelikud eluasemekulud neid tõendavate dokumentide alusel.

Rahulolukküsitlusest Valga vallas 2022

Valga Vallavalitsus viis maikuu jooksul läbi rahulolukküsitluse. Eesmärgiks oli hinnata elanike rahulolu erinevate valdkondade lõikes ning saada tagasisidet, mis hästi ja millistes valdkondades soovitakse arendamist ja parendamist.

Küsitlust sai täita elektrooniliselt ning paberkandjal olid küsitluslehed kättesaadavad ka valla raamatukogudes. Raamatukogudes olid ka venekeelsed versioonid. Kokku täideti 134 ankeeti, neist 125 elektrooniliselt. Vastajaid oli kõigist vanuserühmadest, enim vanuses 36-50 (35,8%), järgnesid 51-64 (23,9 %) ja 26-35 (20,9 %). Aktiivsemad olid vastamisel naised, kes moodustasid vastanutest 77,6 %. Enim vastajatest oli märkinud elukohaks Valga linna (76,9 %), järgnesid Karula (9%), Tõlliste (4,5 %), Taheva ja Õru piirkonnad, üksikuid vastajaid oli ka väljastpoolt Valga valda.

Tagasiside alusel oldi suhteliselt rahul Valga kui elu- ja töökeskkonnaga, rahul ei oldud valla maine, Valga kui reisisihtkoha ja vaba aja veetmise kohaga.

Positiivsena toodi välja, et linnaruumi arengud on julged ja huvitavad, sooviti kolemajade lammutamiste jätkumist, tunnustati maapiirkondade arendamist ja kaasava eelarve rakendamist ja palju muud. Arendamist vajavate valdkondadena märgiti teede olukorra parendamist, investorite meelitamist, uute töökohtade loomist või tööhõiveta inimestele paremate võimaluste pakkumist ja palju muud.

Küsitluse kokkuvõtte avaldame valla kodulehel hiljemalt juunikuu jooksul. Täname kõiki vastajaid, kes andsid oma hinnangu ning leidsid võimaluse vabal tekstiväljal kirjutada konkreetsetest ootustest või positiivsetest tegudest. Eesmärk on meil ju üks- liikuda parema ühise elukeskkonna ja Valga valla arengukavas aastaks 2035+ seatud visiooni suunas:

Valga vald on Eesti Lõunavärav, põiming atraktiivsest elukeskkonnast ja looduslähedasest eluviisist, nutikast Eesti-Läti piiriala koostööst, ettevõtlikkusest, hoolivusest ja eripalgeliste kultuuride sidususest – paik positiivseks eneseteostuseks elukaare igas punktis.

Mare Raid,
ettevõtlus- ja arenguspetsialist

Valga Vallavolikogu olulisemad otsused **mais-juunis**

25.05.2022 Valga Vallavolikogu istungil:

Eesti Koostöö Kogu juhataja Kairi Tilga tutvustas linnaruumi teemalise näituse „Kodukoha kompass" analüüsi tulemusi.

Valga linna aukodanikuks valiti Esta Mets.

Otsustati Valga linna Kesk tn 20 korteriomandite ja korteriühistu lõpetamine ning määrati likvideerijaks ehitus- ja planeerimistalituse juhataja Urmas Möldre.

Võeti vastu Valga valla 2022. aasta esimene lisaeelarve.

Kinnitati Valga valla ametiasutuse struktuur ja teenistuskohtade koosseis alates 01.09.2022.

15.06.2022 Valga Vallavolikogu istungil:

Kinnitati Valga valla 2021. aasta majandusaasta aruanne.

Otsustati sõlmida Sotsiaalkindlustusametiga haldusleping ajutise kaitse saanud Ukraina sõjapõgenike Valga valda elama asumisel tekkivate järgmiste kulude katmise korraldamiseks:

- eluruumi ühekordselt sõlmitava üürilepingu sõlmimisega seotud kulu;
- tõlketeenuse kulu.

Otsustati muuta määrus „Toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse võetavate eluasemekulude piirmäärad".

Vastati arupärimisele Tambre tee rekonstrueerimise kohta.

Rohkem infot Valga valla kodulehel.

Teade: Sepa tänava sild on suvel remondis

Alates 15. juunist on Sepa/Seminara tn sild suletud nii autodele kui ka jalakäijatele seoses silla remonttöödega. Sepa tänava silla remont on osa Valga-Valka ühise puhkeala arendamise projektist. Tööde kestuseks on planeeritud kaks kuud ning sild on taas kasutamiseks avatud alates 15. augustist.

Täname mõistva suhtumise eest ja palume kannatlikkust tööde toimumise ajaks.

Ehitustöid teostab SIA "Limbažu ceļi". Kontaktisik: Dāvis Skrastiņš, +371 2617 5412.

Valga valla jäätmejaamas Võru tn 109c on võimalik TASUTA ära anda:

ohtlikke jäätmeid

patareid, akud, päevavalgustid, olmekeemia jäägid, pestitsiidid jne.

olmeelektroonikat ja kodutehnikat

kasutatud rehvid

kasutuskõlblikku vanamööblit

Valga jäätmejaam on avatud:
E-T 09.00-18.00 K-R 09.00-17.00 L 09.00-15.00

Valga valla jäätmejaamas tegutseb ka taaskasutuskoja vastuvõtupunkt. Taaskasutuskoda tegeleb üleliigsete, kuid kasutuskõlblike esemete kokkukogumise, korrastamise ja uuesti kasutusse andmisega.

TAASKASUTUSKOJA VASTUVÕTUPUNKTIS SAAB TASUTA ÄRA ANDA:

- **kodukaupu** (nt: nõud, triikimislaud, kuivatusrest jms)
- **raamatuid**
- **sporditarbeid, muusikatarbeid, hobivahendeid**
- **kohvreid-kotte, mänguasju, ehteid**
- **tööriistu, tehnikat**
- **erinevaid tekstiile ja kangaid** (mitte kangajääke).

Vastu ei võeta RIIDEID ja JALANÕUSID.

Valga valla jäätmejaama haldab Marico Metall OÜ.
Lisainfo tel 16220 (tasuta lühinumber); 525 0986 või e-post info@maricom.ee.

KÜTTEKOLDED ja KORSTNAD KORDA!
Tellige varakult kütteseadmete puhastus ja remonttööd!
Valga Tuletõrjeühing
• Korstnapühkimisteenus tolmuimejaga
• Pottsepatööd (korstnad, pliidid, ahjud jne)
• Kortermajade ventilatsioonisüs teemi puhastamine
• Tulekustutite ja suitsuandurite kontroll, hooldus, müük
Valga, Puiestee 2, E–R 8–17
Tel 5333 5233, 766 1009 ja 521 0357
valga.tuletorje@gmail.com

Reinsalu Auto
Ostame hakkimiseks
VÕSA ja RAIEJÄÄTMEID
Ostame ka
PUIDUTÖÖSTUSE JÄÄKE
(koor, saepuru, klotsid, pinnad jne)
+372 512 8315
+372 56871354
transport@reinsaluauto.ee

FOREST RESERVES
OSTAME METSAKINNISTUID, KASVAVA METSA RAIEÕIGUST, PÕLLUMAAD KOOS METSAGA
+372 515 6858
info@forestreserves.ee
www.maa.ee

KOTUSSÖÖ UMA ÜÜLAAT
23. juulil
kell 19.00 - 00.00
Hargla Kooli lähistel männimetsas
öökontsert
Triinu Taul
Tom Walsberg & Sõbrad
väelauludega
Kesköine vigiilia Hargla kirikus

Vanametalli KOKKUOST
ALATI HEAD HINNAD
5198 1222
PETSERI 38A, VALGA
www.tolmets.ee

OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Telli reakuulutus!
Hind alates 10 €
kuldne@kuldne.com või
53736992

Meie tunneme kohalikku kinnisvaraturgu ja oskame väärtustada sinu vara!

Arle Leht
hindaja, maakler
5559 5846
arle.leht@pindi.ee
Anna Prannitšuk
maakler
5694 9719
anna.prannitsuk@pindi.ee
Hans Heinjärv
maakler
528 0812
hans.heinjärv@pindi.ee
PINDI KINNISVARA
Juhtiv kinnisvarabüroo Eestis. Kogemust aastast 1995

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD
OLEME SUURIM ERAMAA OMANIK VALGAMAAL JA TEGUTSENUD ÜLE 25 AASTA
ANTS ERIK
50 91 575
METSATERVENDUSE.EE

Tõrva ja Mulgi kant kunstis

Tartus, Eesti Rahva Muuseumis on avatud 20. sajandi esimese poole Lõuna-Eestist pärit kunstnike ja siit kandist inspiratsiooni saanud töid tutvustav näitus „Talomuro ilmaruum. Lõuna-Eesti loojad.“ Milliseid kokkupuutepunkte me näitusel Tõrvaga leiame?

Tõrva on ju Mulgimaa oluline osa ja Mulgimaale on näitusele suisa tööde pealkirjades kajastatuna jõudnud mitu tööd: kahes erinevas variandis on näha Eduard Timbermanni „Karksi maastik“, Konstantin Süvalo töö „Kärstna mäelt“. Peet Areni loodud töödest on ERMis väljas värviküllane „Mulgi talu“, mis maalitud 1922. aastal Võrtsjärve lähedal Tarvastus: maalile on uhkelt jäädvustatud künkal kõrguv, kuid juba veidi viltu vajunud taluhoone. Teiselt poolt Tõrvat on näitusel esindatud Adamson-Ericu „Puka maastik“.

Viljandimaa ise on näitusel esindatud väga jõudsalt. Siin on nii Konrad Mägi „Viljandi maastik“, Juhan Muksi „Viljandi motiiv“ kui ka Vabbe õpilase Eduard Timbermanni mitmed Viljandi motiividega tööd.

Muide, kas lugeja teab, et Villem Ormissonile vanematele kuulus kunagi maja Viljandis, kus praegu asub Park Hotell ja mille restoran Ormissoni nime kannab? Näitusel on väljas ka Ormissoni natüürmort, mis maalitud vanematele kuulunud hotelli tornitoas.

1930-ndad olid Viljandi kunstielus

Mulgi talu

üldse väga elavaks perioodiks: siin elasid ja töötasid ja ka Tõrva lähikonnas maalisid nii Eduard Timbermann, Juhan Kangilaski, Juhan Muks, Ants Murakin.

Näitus jõudis ERMi Tallinnast, Kumu kunstimuuseumist. Kuraator Liis Pählapuu sõnutsi tasub näitusele tulla mõtisklema näiteks selle üle, kas seda saab pidada kokkusattumuseks, et just Lõuna-Eestist on välja kasvanud Eesti kunsti väljapaistvamad koloristid, nagu Karl Pärsimägi, Konrad Mägi või Konstantin Süvalo, või on nende kunstnikuks saamise määranud siinne kohavaim. Samuti võiks arutleda, kuivõrd on meie nägemusi lõunaeestilikkusest kujundanud just siia maalima jõudnud kunstnike looming.

Näitus Eesti Rahva Muuseumi galeriis on avatud kuni 21. augustini 2022.

Muuseum on avatud teisipäevast pühapäevani 10–18.
Vaata lähemalt https://www.erm.ee/et/talomuro-ilmaruum

9. JUULI KELL 10.30
TÕRVA KESKVÄLJAKUL

SUUR LASTEPIDU

ESINEB SUPERSTAAR
ALIKA MILOVA
TASUTA!

10. JUULI KELL 8.00-16.30
RIISKA JÄRVE ÜMBRUSES

TÕRVA TRIATLON

9. JUULI KELL 21.00
TÕRVA KESKVÄLJAKUL

VIISU EERO AUTO ESITLEB:
Terminaator
TASUTA!

TÕRVA TULE-PÄEVAD 20.-24. JUULI

22. JUULI
HELME LAULULAVA

Kukerpillid
Kurjad Plaanid
Recovery

23. JUULI KESKVÄLJAKUL

5 MIINUST
BLACK VELVET

VALGUSFESTIVAL
TÕRVA TULEDÖÖ

PILETID: FIENTA.COM • LISAINFO: TORVA.EE
Tule Tõrva, ole Tõrvas!